

COVID-۱۹ and United Nations Peacekeeping Forces: New Challenges piled on Old Constraints

Nasrin Mosaffa

Professor of International Relations, Faculty of Law & Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran; Nmosaffa@ut.ac.ir

Abstract

UN Peacekeeping forces are operational arms of security council with military, civil, administration and police mandate, active for more than ۷۰ years in different parts of the world, to maintain international peace and security. By taking into account their historical experiences and lessons learnt from various challenges, this article considers the impact of COVID-۱۹ global pandemic on UN Peacekeeping operations. By addressing the ways in which these forces dealt with pandemic related challenges and restrictions, it contextualizes it within their broader historical and institutional environment of adaptation. In short term, challenges emanating from COVID-۱۹ intensifies the current challenges facing them. In longer term, it could trigger further institutional reassessment.

Keywords: *Peacekeepers, United Nations, COVID- ۱۹, Security Council, Peace Operations*

کویید-۱۹ و نیروهای حافظ صلح ملل متحد: چالش‌های جدید، محدودیت‌های قدیمی^۱

نسرین مصفا

استاد روابط بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، تهران، ایران؛ Nmosaffa@ut.ac.ir

چکیده

نیروهای حافظ صلح به‌عنوان ابزار عملی شورای امنیت سازمان ملل متحد بیش از هفتاد سال است که با سلسله‌ای از وظایف نظامی، مدنی، اداری و انتظامی در مناطق مختلف جهان جهت تأمین صلح و امنیت بین‌المللی خدمت می‌کنند. فعالیت این نیروها، تجربیات و درس‌های آموخته گسترده‌ای را ناشی از چالش‌های خود برای انجام وظایفشان در بحران‌ها دارد. بیماری کویید-۱۹ که در سال ۲۰۲۰ در جهان شیوع پیدا کرد، آثار و عواقبی بر جنبه‌های مختلف حیات بشری سراسر جهان داشته است؛ که از آن می‌توان به عنوان یک بحران نام برد. نیروهای حافظ صلح نیز در پی آن با یکی از مهم‌ترین چالش‌ها از زمان تشکیل روبه‌رو شده‌اند. از آنجایی که معمولاً آغاز و پایان بحران‌ها، با محدودیت‌ها، تغییرات و همچنین فرصت‌هایی برای فعالیت هر نهاد همراه است، هدف از این مقاله، بررسی و پاسخ به پرسش‌های پیرامون آثار شرایط حاضر بر فعالیت این نیروها می‌باشد. آثار کوتاه‌مدت و بلندمدت همه‌گیری بر این نیروها برای انجام وظایف، موجب ضرورت تطبیق با شرایط در حال حاضر و آمادگی برای محدودیت‌ها در فعالیت‌های آینده است.

واژه‌های کلیدی: نیروهای حافظ صلح، سازمان ملل متحد، کویید-۱۹، شورای امنیت،

عملیات صلح

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۱۷ تاریخ بازبینی: ۱۴۰۰/۰۵/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۳۱

فصلنامه سازمان‌های بین‌المللی، سال اول، شماره پیاپی ۵، تابستان ۱۴۰۰، صص ۱۶۳-۱۳۲

مقدمه

بررسی اقدامات شورای امنیت سازمان ملل متحد پس از گذشت هفتادوپنج سال از تأسیس، نشان می‌دهد این رکن که به موجب ماده ۲۴ منشور، مسئولیت اولیه برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به‌عهده دارد، در عمل برای انجام وظایف خود با تفسیر موسّع از منشور به ابزارها و روش‌های عملی بر مبنای امکان موجود مقتضی، متوسل شده است. یکی از مهم‌ترین آنها، به‌کارگیری نیروی‌های حافظ صلح در چهارچوب عملیات صلح می‌باشد که بررسی و تحلیل همه‌جانبه آن، علل و چگونگی تشکیل، فعالیت و نتایج اقدامات آنان، سهم مهمی از قابلیت شورای امنیت را برای انجام رسالت اصلی خود برای حفظ و امنیت بین‌المللی به تصویر می‌کشد.

فعالیت نیروهای حافظ صلح برآیندی از همکاری چندجانبه بخش مهمی از دولت‌های عضو سازمان ملل متحد به‌ویژه اعضای دائمی شورای امنیت، به نسبت تعهد و اراده سیاسی، علاقه‌مندی به همکاری، واگذاری امکانات مالی و انسانی از طرف آنها می‌باشد. این نیروها در طول بیش از هفت دهه از زمان تشکیل اولین هسته‌های آنان در مناطق مختلف جهان، وظایف خود را برای تأمین حفظ صلح و امنیت بین‌المللی در گستره وسیعی از مأموریت‌های محوله انجام می‌دهند.

جایگاه حقوقی، فرایند و چگونگی شکل‌گیری، وظایف، ماهیت مأموریت، ترکیب از منظر جنسیتی، ملیت، تخصص حرفه‌ای، زمینه مهم بودجه، امور مالی و پشتیبانی و همچنین ویژگی‌های خاص هر عملیات، مورد مطالعه و دقت نظر علاقه‌مندان به موضوعات صلح و امنیت بین‌المللی؛ نه تنها در چهارچوب سازمان

ملل متحد، بلکه با عنایت به استفاده و تجربه برخی از سازمان‌های منطقه‌ای مانند اتحادیه آفریقا^۱، سازمان کشورهای آمریکایی^۲ و ناتو^۳ از آنان می‌باشد. مطالعه و پژوهش دربارهٔ نیروهای حافظ صلح نیز می‌باید فراتر از توجه به مصوبات و اقدامات شورای امنیت، به لحاظ نقش دبیران کل سازمان متحد، در اجرای قطعنامه‌های تأسیسی؛ تشکیل و نظارت بر فعالیت و مسئولیت همه‌جانبه در تحقق آن، با بهره‌مندی از انبوه مکتوبات و گزارش‌های آنان نیز صورت گیرد.

فعالیت این نیروها در مناطق مختلف جهان و همچنین تحول وظایف آنان در طول زمان حیات، تجربیات و درس‌های آموخته گسترده‌ای را برای کارگزاران سازمان ملل متحد و دولت‌ها به همراه داشته که مورد مطالعه پژوهشگران قرار گرفته است. این تجربیات نقش مهمی در گسترش مفهوم حفظ صلح و بررسی نتایج فعالیت نیروها داشته است. همچنین چالش‌های اجرایی انجام وظایف ناشی از بحران‌هایی در ابعاد مختلف سیاسی - اقتصادی در درون سازمان ملل متحد و خارج از آن، مانند تغییر ماهیت مخاصمات مسلحانه در دنیا به‌ویژه از دهه ۹۰ میلادی، عدم تمایل کم‌وبیش دولت‌ها، به‌ویژه قدرت‌های بزرگ برای تشکیل و ادامه فعالیت آنان، در دوران مختلف، موجب عنایت و دغدغه جامعه بین‌المللی بوده است.

در چند دهه گذشته، جهان رویدادهای مهم تأثیرگذاری بر زندگی بشری را پشت سر گذاشته است. تجارب ناشی از بحران‌ها، از جمله مخاصمات داخلی و بین‌المللی با آثار انسانی فجیع که به نقض حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در ابعاد گسترده انجامیده است، در کنار بحران‌های مالی بین‌المللی در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ و رکود اقتصادی ناشی از آن، آثار تغییرات اقلیم، افزایش آوارگان، پناهندگان و مهاجران، شرایط پیچیده‌ای را در برخی مناطق ایجاد کرده است. همراه با این مشکلات، ناآرامی‌ها برای اعتراض به نابرابری‌ها در سطح داخلی و جنبش‌های خواهان عدالت اجتماعی در برخی جوامع را شاهد هستیم. هرکدام از

۱. African Union

۲. Organization of American States

۳. North Atlantic Treaty Organization (NATO)

این بحران‌ها، علاوه بر آثار کلی، بر حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به نوبه خود بر تشکیل و فعالیت این نیروها، به‌عنوان سهمی از ابزار حکمرانی جهانی در این زمینه نقش داشته‌اند.

با شیوع ویروس کرونا و بیماری کووید-۱۹ در سال ۲۰۲۰، جهان دوران جدیدی آغاز کرد. در زمان کوتاهی، تعداد مبتلایان و بیماران از مرز میلیون‌ها نفر در سراسر گیتی گذر کرد و تلفات جانی بی شماری حتی در مقایسه با برخی از جنگ‌های بین‌المللی از خود به‌جای گذاشته و در حال افزایش هم هست (Fox, 2021). سازمان جهانی بهداشت، بیماری کووید-۱۹ را به‌عنوان همه‌گیری^۱ اعلام کرد (Adhanom Ghebreyesus, 2020). مبارزه با این همه‌گیری در دستورکار جهانی قرار گرفته است. در صدر اخبار جهان به‌عنوان موضوعی مهم، نه‌تنها بهداشتی، بلکه بحرانی در تمامی ابعاد انسانی مورد توجه وافر می‌باشد. درباره آثار و خسارات مالی و تبعات اقتصادی-اجتماعی این بلیه که مورد توجه کارگزاران دولتی، مجامع علمی، گروه‌های اجتماعی در عرصه جهانی قرار دارد، مطالعاتی انجام شده و ادامه دارد. مکتوبات گسترده حاصل آنها نیز تولید و درحال فزونی است. همچنین بررسی آثار و عواقب این همه‌گیری بر همکاری‌های بین‌المللی و اقدامات از طرف سازمان‌های بین‌المللی از جمله موضوعات مورد توجه در عرصه مطالعاتی و اجرایی در این زمینه می‌باشد. انتظار جهانی از سازمان ملل متحد به‌عنوان مهم‌ترین نهاد همکاری بین‌المللی با وظایف و دستور کار وسیع، در زمینه‌های علائق مشترک بشری، برای مواجهه و انجام اقدامات برای کاهش لطمات همه‌گیری وجود دارد. این سازمان که قبل از شیوع ویروس کرونا نیز با بحران مشروعیت و کارایی و چالش چندجانبه‌گرایی به‌ویژه در سال‌های اخیر روبه‌رو بود، در حال حاضر بزرگ‌ترین و پیچیده‌ترین بحران خود را از آغاز تأسیس تجربه می‌کند. وفاقی عمومی نیز حاکی از آن است که کرونا بسیاری از مشکلات جوامع، دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی را نمایان‌تر کرده است.

عملیات صلح ملل متحد و بازوی اجرای آن؛ یعنی نیروهای حافظ صلح نیز

۱. Pandemic

که در زمان آغاز همه‌گیری در مارس سال ۲۰۲۰ در سیزده نقطه از جهان مشغول فعالیت بودند؛ (United Nations Peacekeeping, n.d) آثار آن را مانند همه نهادهای دیگر شاهد هستند و یکی از مهم‌ترین چالش‌های خود را از زمان تشکیل تجربه می‌کنند. از آنجایی که معمولاً آغاز و پایان بحران‌ها، با محدودیت‌ها، تغییرات و همچنین فرصت‌هایی برای فعالیت هر نهادی همراه هستند، پرسش‌هایی پیرامون آثار و عواقب همه‌گیری بر چگونگی فعالیت نیروهای حافظ صلح در جهان حال در گریوروس کرونا و پس از آن وجود دارد.

هدف از این مقاله، بررسی و پاسخ ممکن در این بحران در جریان، به پرسش‌ها با عنایت به اطلاعات در دست است. از جمله آنکه «از زمان آغاز همه‌گیری، این نیروها، چه تأیثاتی را در فعالیت خود شاهد هستند؟» همچنین این دغدغه اساسی وجود دارد که آینده این نیروها به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین ابزارهای مدیریت مخاصمات در عرصه بین‌المللی توسط شورای امنیت، چه خواهد بود؟ پرسشی اساسی نیز وجود دارد که «نیروهای حافظ صلح در شرایط فعلی شیوع بیماری کووید-۱۹ و در چهارچوب امکانات لازم برای فعالیت تا چه حد می‌توانند پایداری خود را حفظ کنند؟». در ادبیات موجود این واقعیات مهم مورد مذاقه است که این نیروها، چگونه و تا چه حد از این بحران می‌توانند در جهت مشروعیت خود استفاده کنند. چگونه از این کارزار بهره‌جسته و قادر باشند نقشی را در همبستگی جهانی^۱ مورد تقاضای سازمان ملل متحد که مکرر، در بیان دبیر کل و قطعنامه مجمع عمومی و دیگر اسناد برای پاسخگویی به این بحران همه‌گیری تکرار می‌شود، را ایفا نمایند؟ باید یادآور شد که نیروهای حافظ صلح در قبل از همه‌گیری نیز با برخی چالش‌ها در چند سال اخیر مواجه بودند. مقاله حاضر پس از زمینه‌جویی در سه بخش و یک فرجام‌سخن سامان دارد. ابتدا در بخش اول، چیهستی حفظ صلح و نیروهای حافظ صلح بیان و بررسی اجمالی از اصول و فعالیت این نیروها صورت می‌گیرد. سپس با عنایت به تحول وظایف این نیروها

۱. Global Solidarity

در طول حیات، «نظریه پیچیدگی»^۱ که می‌تواند بستری مناسب برای تحلیل لزوم تطبیق این نیروها برای استمرار فعالیت آنان در شرایط حال و آینده باشد، مورد تبیین قرار می‌گیرد. در بخش دوم، جایگاه نیروهای حافظ صلح در توجه سازمان ملل متحد به همه‌گیری مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در بخش سوم، آثار همه‌گیری بر نیروهای حافظ صلح، کوتاه‌مدت و بلندمدت بر فعالیت حال و آینده آنان در جهان بعد از همه‌گیری تشریح و مورد مذاقه قرار می‌گیرد. در نهایت فرجام سخن خواهد بود.

۱. چیستی حفظ صلح و نیروهای حافظ صلح

حفظ صلح در حقیقت عملی اجرایی و زائیده‌نیاز سازمان ملل متحد به یک ابزار مناسب قابل قبول جامعه بین‌المللی برای کنترل منازعات بین‌المللی می‌باشد. حفظ صلح در منشور ملل متحد مطرح نشده و آنچه درباره‌ی مبنا و جایگاه حقوقی آن بیان می‌شود، مبتنی بر تفاسیری است که از اصول منشور ملل متحد برای حل و فصل اختلافات بین‌المللی در فصول ششم و هفتم آن مستفاد می‌گردد (Kadelbach, ۲۰۱۲).

با توجه به شرایط و جریانات بین‌المللی از اواخر دهه ۴۰ و دهه ۵۰ میلادی، سازمان ملل متحد نیز مانند هر نهاد سیاسی دیگر در صدد تطبیق خود با شرایط و نیازهای محیط برای انجام وظایف خود برآمد. اعضای سازمان روند جدیدی را در چهارچوب منشور نه تنها برای اعمال جمعی نظامی، بلکه برای تأمین دیگر ابزارهای اعاده صلح و امنیت بین‌المللی ابداع کردند. منشور تمهید صریحی درباره انجام عملیات صلح ندارد. آنچه درباره‌ی نیروی نظامی سازمان ملل متحد در ماده ۴۳ بیان شده (United Nations, ۱۹۴۵) است، بنیان و ماهیت دیگری دارد. «داک هامرشولد»، دبیر کل ملل متحد که نقش مهمی در توسعه بخشی به این عملیات داشت، از آن به‌عنوان فصل شش‌ونیم منشور یاد کرده است (United Nations, ۲۰۰۸). همچنین تفاسیر در مورد جایگاه حقوقی آن بر مبنای ماده ۴۰ منشور در فصل هفتم با عنوان اقدامات موقتی وجود دارد.

ابزار حفظ صلح که از سال ۱۹۴۶ با تشکیل اولین نیروها در قضیه بالکان، توسط سازمان ملل متحد بنیان و تکامل پیدا کرده است، در حال حاضر فراتر از یک ساختار نظامی صرف است. این نیروها در طول سال‌های متمادی خدمت، فعالیت چندوجهی با مأموریت‌های نظامی، مدنی، انتظامی را با مشارکت فزاینده در تعداد نیروهای نظامی، اداری، کارشناسان تخصصی، با عنوان حافظان صلح انجام داده‌اند (مصفا، ۱۳۷۰، ص. ۳۷۶). بررسی همه‌جانبه عملیات صلح و نیروهای آن با توجه به گستره و نقش و تأثیر آنها از حوصله این مقاله خارج است.

ابزار حفظ صلح در عین تعهد به اصول اولیه، در تطابق با وضعیت‌های مختلف در انواع ترکیب نیروها، محتوای مأموریت و وظیفه نیروهای حافظ صلح تحول اساسی پیدا کرده؛ ولیکن اصول اولیه حاکم بر آن در عین برخی چالش‌ها، حفظ شده است. این اصول می‌توانند در چهار مورد ذیل عنوان گردد:

۱. رضایت دولت پذیرنده و میزبان عملیات
 ۲. تشکیل توسط شورای امنیت و حمایت مستمر شورا
 ۳. ماهیت مسالمت‌آمیز فعالیت نیروها، استفاده از زور فقط برای دفاع از خود
 ۴. عدم مداخله در امور داخلی کشورهای پذیرنده، بی‌طرفی نیروها
- وظایف این نیروها از زمینه امنیتی آغاز شد و کم‌کم با توجه به نیاز عرصه فعالیت، برخی دیگر از مأموریت‌ها را به عهده گرفتند. گستره بعدی فعالیت‌ها، در زمان تشکیل و اصولاً در فلسفه اولیه انجام آن متصور نبود، اما در عمل و به مقتضای وضعیت و شرایط به انجام آن مبادرت ورزیده‌اند (Bellamy & Williams, ۲۰۱۳).
- مطالعات «کمی» زیادی درباره این نیروها وجود دارد: (Sambanis & Doyle, ۲۰۱۹; Dorussen, ۲۰۱۴; Howard, ۲۰۰۷)، ولیکن مطالعات «کیفی» درباره آنان باید با نگرش همه‌جانبه انجام شود. این مطالعات مستلزم دانش لازم برای تحلیل دستاوردها و تأثیر در سطح کلان برای مأموریت حفظ صلح و امنیت بین‌المللی است. این امر، فراتر از صرف بیان تعداد نیروها، ترکیب، مأموریت از طریق قطعنامه‌هاست. درباره مبنای تشکیل و به‌کارگیری آنان، تفا سیر متفاوت نظری نیز مطرح است و از طرف پژوهشگران حوزه صلح و امنیت بین‌المللی بیان می‌شود.

در اندیشه برخی از صاحب‌نظران، نیروهای حافظ صلح سازمان ملل متحد، ابزار لیبرال مشروع برای ایفای نقش پلیس در امور داخلی کشورهای درگیر منازعات داخلی و یا بادیگر کشورها هستند. این دیدگاه در مورد این نیروها و فعالیت آنان در بستر موضوع مشروعیت سازمان‌های بین‌المللی می‌تواند به صورت مشروح مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد (۲: Tudor, ۲۰۲۰).

برخی تفکرات نیز حاکی از آن است که نیروهای حافظ صلح نقش واسطه را برای استمرار اداره کشورها بر مبنای نظام استعماری پیشین آنها بازی می‌کنند (Getachew, ۲۰۲۰; Sinclair, ۲۰۱۷; O'Malley, ۲۰۱۸). آنان وظیفه دارند که اعتراضات موجود در این کشورها که در قالب رفتارهای غیرمسالمت‌آمیز رخ می‌دهد را آرام کنند. نظم و قانون را نیز به خواست حکومت موجود آن که با ابهام در مشروعیت و کارایی روبرو است را استقرار و ثبات بخشند (UN S/RES/۲۱۰۰). در وظایف نیروهای حافظ صلح، در برخی از مأموریت‌ها، برقراری نظم و قانون، اعاده صلح در محل استقرار و مأموریتشان درخواست می‌شود. همچنین برخی از نیروها وظیفه برقراری دموکراسی را برای بعد از پایان دوران استعماری به عهده داشته‌اند، دموکراسی مبتنی بر ارزش‌های لیبرالی مورد نظر سازمان ملل متحد را ترویج نمایند. این تفکر که در کشورهای لیبرال، جنگ تحلیل می‌رود، مبنای برقراری دموکراسی در آنها با اندیشه جلوگیری از جنگ است. از این منظر، نیروهای حافظ صلح با وظیفه استقرار صلح و ثبات، از خواست مردم در کشورها برای انتخاب نظام سیاسی توسط خود، ممانعت می‌کنند. بر مبنای این تفکر، اقدام سازمان ملل متحد، مبتنی با الگوی غربی تمدن و در تعارض با حاکمیت واقعی مردم بر سرنوشت خویش است. نیروهای حافظ صلح از معیارهای قابل قبول سازمان ملل متحد برای ثبات سیاسی متابعت نموده و تأکید بر نقش انتظامی آنان نیز برای استقرار ثبات صورت می‌گیرد.

ابتکار استفاده از نیروهای حافظ صلح در سازمان ملل متحد، این نهاد را از یک مجمع با فعالیت دیپلماتیک و عملی محدود برای تبادل نظر و تصمیم‌گیری بین حکومتی به یک کارگزار مهم نظامی و دیپلماتیک در میدان اجرا مبدل کرد. این

نقش به شکل‌گیری نظم لیبرال در عرصه جهانی کمک نمود (۴، ۲۰۲۰: Tudor). در همین راستا، رضایت دولت میزبان عملیات و تحرک لازم برای انجام وظیفه در میدان برای حفظ آن مورد نظر است.

در مجموع این ابزار عملی شورای امنیت برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، پیشرفت کمی و کیفی قابل ملاحظه‌ای تا به امروز داشته است. ولیکن در طول دهه‌های فعالیت، درگیر انتقاداتی بوده و چالش‌هایی را نیز متحمل شده‌اند. در شرایط حال نیز مواجه با همه‌گیری کویود-۱۹ از آن جمله است.

از نظر تاریخی، در زمان اولین عملیات کنگو در بین سال‌های ۱۹۶۰-۱۹۶۴، سلسله انتقاداتی نسبت به فرایند و نتیجه عملیات صلح به آنان وارد شد (O'Malley, ۲۰۱۸). مشکلات مالی و تأمین بودجه و همچنین نقض بی‌طرفی نیروها، از آن جمله‌اند. نگرانی درون ملل متحد برای احتمال خدشه به اعتبار کلی این نهاد از باب انتقادات به وضعیت نیروها و گسترش عواقب آن به سازمان وجود داشت. در آن زمان این امر می‌توانست به آینده و تلاش‌های دیپلماتیک سازمان آسیب وارد کند.

عملیات کنگو در دهه شصت میلادی، عکس‌العمل جامعه بین‌المللی به‌خصوص کشورهای آسیایی و آفریقایی را به‌دنبال داشت. برای نمونه می‌توان به تشکیل سازمان همبستگی مردم آفریقا _ آسیایی (Afro-Asian peoples Solidarity Organization "AAPSO") اشاره کرد. صندوقی در چهارچوب این سازمان برای کمک کشورها برای استقلال اقتصادی آنها بعد از رهایی از استعمار ایجاد شد. کشورهای آفریقایی بعد از کنگو اعتمادشان به سازمان ملل متحد کم شد (Eslava et al., ۲۰۱۷; Lewis & Stolte, ۲۰۱۹). چالش‌ها نسبت به فعالیت نیروهای حافظ صلح، فقط خاص نیروها در کنگو نبود؛ بلکه با افزایش فعالیت این نیروها در دهه ۹۰ میلادی، به‌ویژه با تغییر ماهیت مخاصمات در سومالی، بوسنی و رواندا، مواردی از انتقادات گسترده را به‌دنبال داشت. پیرو همین انتقادات و لزوم اصلاحات در این عملیات بود که هیئت ویژه‌ای از طرف دبیر کل سازمان ملل متحد، به ریاست «اخضر براهیمی» تشکیل و گزارش مفصلی مبتنی بر پیشنهادها

متعدد برای در نظر گرفتن آنها از طرف سازمان ملل متحد و دولت‌ها برای آینده فعالیت نیروهای حافظ صلح در شرایط پیچیده جهانی تدوین شد (Report of the Panel on United Nations Peace Operations "A/۵۵/۳۰۵ - S/۲۰۰۰/۸۰۹", n.d.).

علی‌رغم انتقادات و چالش‌ها، همچنان به‌عنوان یک ابزار مورد استفاده شورای امنیت، بکارگیری آنان ادامه و وظایفشان نیز به‌طور مستمر افزایش و چندوجهی شده است. درحالی‌که بنا بر تجارب، درمان برای معضلات عرصه فعالیت خود نیستند، در عمده شرایط می‌توانند تسکین‌بخش آن باشند.

یکی از مواردی که در سال‌های اخیر دربارهٔ نیروهای حافظ صلح توجه جامعه جهانی را به خود جلب و موجب انتقاداتی به آنان شده است، مبتنی بر گزارشات و شواهد متعدد از حقایق و ادعاهای آزار و استعمار جنسی از طرف نیروهای حافظ صلح نسبت به زنان و کودکان می‌باشد. البته درگیری آنان در برخی امور مانند قاچاق مواد ممنوعه در عرصه‌هایی از خدمت هم وجود دارد. در سال‌های اخیر در عملیات مختلف، اعتبار این نیروها از این منظر نزد مردم محلی و همچنین سازمان‌های حقوق بشری مورد بحث قرار گرفت. (von Billerbeck, ۲۰۱۷) یکی از نکات دیگر هم نقش نیروهای حافظ صلح در انتقال بیماری و با در هائیتی است که موجب طرح دعاوی علیه آنان و چالش مشروعیت برایشان شد. (UN News, ۲۰۱۶)

حال شیوع بیماری کویید-۱۹ و چگونگی آثار آن بر نیروها می‌تواند زمینه‌ای برای بررسی شرایط جاری و آینده آنان باشد و مورد تحلیل قرار گیرد. در نگاه اولیه، محدودیت‌های ناشی از این بیماری بر انجام مأموریت آنان، تاثیرگذار است. به‌طور کلی وظایف نیروهای حافظ صلح در شرایط عادی عبارت از موارد زیر می‌باشد:

۱. حمایت از مردم غیرنظامی در مخاصمات مسلحانه؛
۲. پیشگیری از وقوع مخاصمه برای کاهش رنج انسانی و ساختن جوامع با ثبات؛
۳. تقویت حکومت قانون و نهادهای سیاسی، امنیتی، نظامی، اداری و انتظامی؛

۴. ترویج و حمایت از حقوق بشر؛

۵. توانمندسازی زنان برای مشارکت در فرایند صلح.

نکته آنکه سال ۲۰۲۰ با توجه به بیستمین سالگرد تصویب «قطعنامه ۱۳۲۵»^(۱) شورای امنیت درباره زنان، صلح و امنیت بین‌المللی، در برنامه عملیات صلح، سال زنان و این عملیات نام‌گذاری شده بود (United Nations Peacekeeping, ۲۰۲۰a). همه‌گیری حاضر، در کوتاه‌مدت و در بلندمدت چالش‌های زیادی را برای اجرای عملیات حفظ صلح و نیروهای آن وارد ساخته است. برخی از چالش‌ها مربوط به این دوران است و پاره‌ای دیگر با ظهور همه‌گیری موجب عمیق‌تر شدن قبلی‌ها شده‌اند. ظهور همه‌گیری یک تغییر محیطی مؤثر بر فعالیت این نیروها را به وجود آورده است. حال این پرسش مطرح است که پاسخ به این تغییر محیطی را چگونه می‌توان تحلیل کرد؟

برای این امر که چگونه نظام‌های سیاسی و سازمان‌های بین‌المللی به‌مثابه یک نظام مانند سازمان ملل متحد و نهادهایی مانند حفظ صلح می‌توانند به تغییرات محیطی پاسخ دهند، به نظریه پیچیدگی استناد و چند نکته از ویژگی‌های آن را مورد استفاده قرار می‌دهیم. نظریه پیچیدگی، چهارچوبی نظری برای تجزیه و تحلیل نظام‌های پیچیده دارد (Walby, ۲۰۰۷). این مورد مهم که انجام وظایف در جوامع، سازمان‌ها و نهادها در شرایط ناآرامی، و به‌هم‌ریختگی و فشار محیطی چگونه تأثیر می‌پذیرند، در چارچوب این نظریه اهمیت دارد. واکنش به محیط محور اصلی این نظریه می‌باشد.

نظریه پیچیدگی به درک ما از اینکه چگونه نظام‌های اجتماعی به چالش‌ها و عوامل خارجی پاسخ می‌دهند، کمک می‌کند. همچنین چگونه ظرفیت و توانایی نظام‌ها برای تطبیق با شرایط برای استمرار فعالیت علی‌رغم تغییرات در محیط عملیات می‌تواند مقاومت نماید و در عین حال، خود را با کارایی حفظ نماید. نظریه پیچیدگی، نشانگر آن است که عدم اطمینان و فقدان پیش‌بینی، خصوصیات ذاتی نظام‌های پیچیده و چندوجهی و عنصری غریزی برای آن‌ها می‌باشد (de Coning, ۲۰۲۱: ۲۱۲). در این امر دانش کم، برنامه‌ریزی ناکافی یا اجرای نامناسب، اقدام مقتضی برای مدیریت مؤثر

چنین تنگنانهایی را با مشکل مواجه می‌کند. درعین حال بهره‌مندی از یک فرایند تطبیقی که برخاسته از تجارب و مهارت‌ها و آموزش برای رویارویی با تغییرات باشد، راه برون‌رفت از بحران را تسهیل می‌کند (de Coning, ۲۰۲۱).

تطبیق مبتنی بر اصول، توانایی دگرگونی تکاملی را در پاسخ به تغییرات در محیط سیستمی فراهم و بر آن تکیه دارد. در شرایطی این فرایند تطبیقی با مجموعه‌ای از اصول به نهاد کمک می‌کند که سیستم با تحول و وظایف خود را انجام و هویت خود را حفظ کند. پیش از این بیان شد که اصول اساسی و نظری، حفظ صلح، رضایت، بی‌طرفی و حداقل استفاده از زور است. باور محققین بر مبنای واقعیات موجود، این است که حفظ صلح به اصول خودش وفادار و هویت خود را علی‌رغم تطبیق با شرایط و تحول در وظایف از زمان تأسیس نگه داشته است. بعد از جنگ سرد، حفظ صلح از یک ابزار محدود مدیریت تعارضات به یک وسیله همه‌جانبه تغییرات و تحکیم صلح مبدل شد (مصفا، ۱۳۸۸). با عنایت به واقعیات معاصر، حمایت از مردم عادی را هم به‌عهده گرفته است؛ درحالی‌که قبلاً، فعالیت‌های نظامی را به‌عهده داشت. در طول این دوران اصول حفظ صلح، برجا ولیکن با تفسیر و تحول در آن پایداری خود را داشته است. اصول و هویت کلاه آبی‌ها به‌طور مشخص و آشکار در طول سال‌ها استمرار و در مقابل چالش‌ها حفظ شده است. در این تطبیق و استمرار، شرط مهم، مقاومت آنان بوده است.

مقاومت^۱، مفهومی است که به درک ما از چگونگی واکنش نهادهایی مانند حفظ صلح به فشارها، چالش‌ها، عقب‌گردها و دگرگونی‌های مشخص ناشی از محیط خود کمک می‌کند (۲۱۹: ۲۰۲۱، de Coning). در این چهارچوب مقاومت^(۲) به ظرفیت نهاد برای جذب و تطبیق برای مواجهه با دگرگونی‌ها در جامعه به‌طور مستمر و قابل قبول برای انجام وظایف ساختارها و حفظ هویت آن تحت فشار محیطی اشاره دارد. مقاومت در این رهیافت می‌تواند به‌طور مستمر دیده شود. البته ممکن است که مقاومت نیز درگیر تطبیق و تغییر شود. این قابلیت ناشی از ظرفیت برای گذر از مسیر خواهد بود. به طور مثال می‌توان مقاومت نیروهای حفظ صلح

را در موارد حمله و حتی تلفات آنان از طرف نیروهای معارض در جوامع مورد توجه قرار داد.

مبرهن است که همه‌گیری شرایط جدیدی را برای انجام وظایف نیروهای حافظ صلح پدید آورده است. بر مبنای همین نظریه پیچیدگی، باید تطبیق برای ادامه فعالیت نیروها با توجه به ظرفیت آنان در این شرایط صورت گیرد. همچنین توانمندی برای تغییر نیز تقویت و هویت نیروها باقی بماند. بر مبنای نظریه پیچیدگی نیروها می‌توانند در طول دوران همه‌گیری، نقش مرکزی خود را ایفا، وظایف بر دوش را در شرایط جدید با تطبیق انجام و هویت خود را به عنوان یکی از نهادهای تأسیس یافته و مشهود حکمرانی جهانی و همکاری بین‌المللی حفظ نمایند.

حال اقدامات سازمان ملل متحد برای مواجهه با همه‌گیری که زمینه‌ساز حضور، تطبیق و استمرار فعالیت نیروهای حافظ صلح در عرصه‌های خدمت می‌باشد را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

۲. جایگاه نیروهای حافظ صلح در توجه سازمان ملل متحد به همه‌گیری

سازمان جهانی بهداشت در ۱۱ مارس ۲۰۲۰ شیوع بیماری کوبید ۱۹ را با توجه به تعداد مبتلایان و تلفات و گسترش فرامنطقه‌ای آن بر مبنای مقررات بهداشتی مصوب سال ۲۰۰۵، همه‌گیری اعلام کرد (World Health Organization, ۲۰۱۶). با توجه به این اعلام و ارتباط آن با صلح و امنیت بین‌المللی که قبلاً نیز در مورد رابطه بیماری‌ها و صلح و امنیت بین‌المللی، شورای امنیت آنان را در دستورکار قرار داده بود (UN S/RES/۱۳۰۸ و رمضانی قوام‌آبادی، ۱۳۹۹)، در ۲۳ مارس سال ۲۰۲۰ پس از گذشت ۱۲ روز از اعلام همه‌گیری و در ایامی که ویروس کرونا در جهان در حال گسترش بود، «آنتونیو گوترش» دبیر کل سازمان ملل متحد درخواستی جهانی برای آتش‌بس بین گروه‌های متخاصم اسلحه در دست در مناطق مختلف جهان را عنوان کرد (The Economist, ۲۰۲۰; UN News, ۲۰۲۰).

ارتباط بین همه‌گیری و درخواست دبیر کل برای آتش‌بس جهانی را می‌توان با دلایل زیر تبیین نمود:

۱. آثار همه‌گیری بر ایجاد مشکلات اقتصادی که در کشورهای کمتر توسعه‌یافته با ماهیت دولت‌های ورشکسته و شکننده موجب اخلال در اداره امور و همچنین تعویق انتخابات یا رفراندوم می‌شود.

۲. نارضایتی مردم نسبت به کارایی کارگزاران داخلی ناشی از عملکرد نامطلوب آنان در سطح داخلی و فقدان شفافیت لازم برای اطلاع رسانی مناسب از شرایط بهداشتی و اقداماتی که موجب اغتشاش شود.

۳. فقدان وجود راه‌های مسالمت‌آمیز و عدم اعتماد سیاسی در جامعه و ایجاد شکاف بیشتر در جامعه شرایط را به طرف مخاصمات پیش برد.

۴. احتمال استفاده گروه‌های تروریستی از وضعیت و شدت عمل آنان افزایش یابد.

۵. خطر حملات بیوتروریستی را پدید آورد.

۶. شرایط بهداشتی و محدودیت‌های ارتباط، خدشه به فرایند دیپلماسی در صورت نیاز به گفتگوها در صورت ضرورت را وارد کند.

۷. مشکلات و چالش‌های ارائه کمک‌های بشردوستانه در شرایط همه‌گیری فزونی یابد.

۸. نقض حقوق بشر در ابعاد مختلف صورت گیرد.

در نهایت آنکه خوف تبدیل بحران بهداشتی به بحران امنیتی بسیار محتمل خواهد بود.

به‌زعم دبیر کل سازمان ملل متحد، شیوع بیماری ناشی از این ویروس، با عنایت به آثار، احتمال تزیاید آثار و همچنین برانگیختن جنگ را بیشتر می‌کرد؛ بنابراین به‌منظور کاستن خشونت برای کسانی که بیشترین آسیب را در جنگ می‌پذیرند (مردم عادی) لازم است که مخاصمات متوقف شوند. تا اوایل آوریل حداقل ۱۲ مورد از کشورها و گروه‌های متخاصم به این درخواست دبیر کل پاسخ دادند و سلاح‌های خود را از جمله در کلمبیا و اندونزی به زمین گذاشتند. ولیکن برخی دولت‌ها مانند جمهوری آفریقای مرکزی که میزبان نیروهای حافظ صلح نیز بود، از قبول این درخواست غفلت کردند. مخاصمات خشونت‌بار در این منطقه در

آوریل همین سال ادامه داشت؛ در مالی در اوت سال ۲۰۲۰ کودتا اتفاق افتاد، تنش و مخاصمه که از سال‌ها پیش در کنگو در جریان بود، ادامه پیدا کرد (Coleman, ۲۰۲۰). در ماه اوت در جریان همه‌گیری، سیزده عملیات صلح با حضور ۷۰ هزار نیروی نظامی، ۹ هزار نفر پلیس، ۱۱ هزار نفر مأمور اداری مشغول انجام وظیفه بودند و چالش‌های ناشی از همه‌گیری برای آنان وجود داشت (United Nations Peacekeeping, n.d.).

روال منطقی برای پشتیبانی از درخواست دبیر کل ملل متحد، تصویب یک قطعنامه شورای امنیت برای اعتبار بیشتر آن بود، ولیکن اختلاف نظر میان اعضای شورای امنیت به ویژه ایالات متحده آمریکا و چین به عنوان اعضای دائم شورای امنیت، بر سر محتوای قطعنامه زیاد بود (Wainer, ۲۰۲۰) که از حوصله این مقاله خارج است.^(۳)

در سی‌ام مارس سال ۲۰۲۰، شورای امنیت سازمان ملل متحد قطعنامه‌ای کلی را درباره این نیروها با توجه به آسیبی که به آنان در کشور مالی در آفریقا وارد آمده بود، تصویب کرد (UN S/RES/۲۵۱۸). در این قطعنامه در ابتدا اصول اولیه حاکم بر فعالیت این نیروها که عبارت است از: رضایت طرفین درگیر، بی‌طرفی در انجام عملیات، عدم استفاده از زور مگر برای دفاع از خود و انجام وظیفه، مورد تاکید قرار گرفت. همچنین به حفظ صلح به عنوان یکی از مؤثرترین و قابل دسترس‌ترین ابزار سازمان ملل متحد در ترویج صلح و امنیت بین‌المللی اشاره شد. با اینکه در سی‌ام مارس و بعد از اعلام همه‌گیری جهانی، آثار و عواقب پر مخاطره آن بر جوانب مختلف حیات بشری مشخص شده بود، فقط به معیارها و کوشش‌هایی که می‌باید دبیرخانه دولت‌های عضو برای پیشگیری و مواجهه با بیماری‌های مسری دنبال نمایند، در بندی از قطعنامه توجه صورت گرفت. این امر ناشی از همان اختلافی بود که در شورای امنیت بر سر صدور قطعنامه‌ای در زمینه کووید-۱۹، عمدتاً بین آمریکا و چین وجود داشت.

در بن‌بست شورای امنیت برای تصمیم‌گیری و تصویب قطعنامه، مجمع عمومی سازمان ملل متحد، قطعنامه خود را با رأی مثبت ۱۸۸ کشور در زمینه

همه‌گیری کویید-۱۹ صادر کرد (UN General Assembly, ۲۰۲۰)؛ این قطعنامه که در ۲ آوریل ۲۰۲۰ تصویب شد، بر همبستگی جهانی در زمینه مبارزه با کرونا، تأکید بر نقش همکاری بین‌المللی برای کاهش و شکست همه‌گیری، نقش محوری نظام ملل متحد در پاسخ جهانی و نقش حیاتی سازمان جهانی بهداشت اشاره و آن را مورد تأیید قرار می‌دهد.

پیامد توجه سازمان ملل متحد به همه‌گیری کویید-۱۹، در ۸ آوریل همین سال، کمیسیون تحکیم صلح^۱، رکن مشترک بین شورای امنیت و شورای اقتصادی _ اجتماعی سازمان ملل متحد، با دستور کار اثر کرونا به روی دستاوردهای صلح سازی در سراسر جهان تشکیل جلسه داد. به‌زعم این کمیسیون کرونا آثار چندوجهی و چندبخشی در تحکیم صلح داشته است (Peacebuilding Commission, ۲۰۲۱). در این جلسه دبیر کل ملل متحد گزارشی در مورد آثار اقتصادی _ اجتماعی کرونا ارائه کرد. محورهای کلی این گزارش بر مسئولیت مشترک، همبستگی جهانی و چگونگی پاسخ به آثار اجتماعی _ اقتصادی همه‌گیری بود. در این جلسه، اعضای کمیسیون بر نیاز به انسجام^۲ اجتماعی، شاره‌های موجود بر ظرفیت نهادهای حکومتی و افزایش خطر بی‌ثباتی امنیت غذایی در شرایط همه‌گیری، نظرات خود را ارائه و نگرانی خود را برای امنیت جهانی ابراز کردند (United Nations, ۲۰۲۰).

مطرح است که این نیروها با انجام وظایف و کمک به مردم در محل انجام وظایف خود در شرایط بیماری کویید-۱۹ می‌توانند به تقویت مشروعیت خود مساعدت کنند؛ زیرا پاسخ نیروهای حفظ صلح و استمرار فعالیت آنان در مجموع می‌تواند علی‌رغم برخی کاستی‌ها به مردم جوامع آسیب‌پذیر کمک کند.

شورای امنیت سازمان ملل متحد در اقدامی دیرهنگام، در اول جولای سال ۲۰۲۰، در نهایت قطعنامه ۲۵۳۲ خود را تصویب می‌کند. در مقدمه این قطعنامه به گسترش غیرقابل کنترل بیماری کویید-۱۹ اشاره و آن را خطر محتمل برای صلح و امنیت

۱. Peacebuilding Commission

۲. Cohesion

بین‌المللی دانست (UN S/RES/۲۵۳۲). در بند اول اجرایی، تقاضای قطع فوری مخصصات در تمام وضعیت‌ها، مورد درخواست دبیر کل در ۲۳ مارس را نمود؛ همچنین کوشش‌های دبیر کل و نماینده ویژه وی را مورد نظر و تأیید قرار داد.

از باب توجه به نیروهای حافظ صلح، قطعنامه از دبیر کل ملل متحد تقاضا می‌کند که درباره توانایی نیروهای حافظ صلح و هیئت‌های ویژه در شرایط همه‌گیری حاضر به شورای امنیت گزارش دهد. همچنین بدین منظور از دبیر کل درخواست می‌کند که عملیات صلح را برای پشتیبانی از وظایف خود در کشورهای میزبان آنان برای تلاش در جهت غلبه بر همه‌گیری و تسهیل کمک‌های بشردوستانه به مردم آواره در اردوگاه‌های پناهندگان و اجازه تخلیه موارد دارویی آماده نماید. به‌علاوه از دبیر کل تقاضا می‌کند که از دولت‌های میزبان درخواست کند، گام‌های لازم برای امنیت، سلامتی و بهداشت کارکنان سازمان ملل متحد در عملیات را فراهم نماید. در عین حال به این مورد نیز اشاره می‌کند که در شرایط استمرار عملیات، اقدامات بیشتر برای تمهیدات لازم آموزشی نیروهای حافظ صلح در در موارد شیوع کرونا انجام شود.

همچنین در این قطعنامه مطرح می‌شود که این نیروها با انجام وظایف و کمک به مردم در محل انجام وظایف خود در شرایط بیماری کویید-۱۹ به تقویت مشروعیت خود نیز مساعدت کنند؛ پاسخ نیروهای حفظ صلح و استمرار فعالیت آنان به جوامع آسیب‌پذیر کمک می‌کند. بر مبنای این قطعنامه، دبیر کل به اقدامات مقتضی برای ادامه فعالیت و انجام مأموریت‌های قابل انجام نیروها اقدام نمود. حال به بررسی آثار همه‌گیری کویید-۱۹ بر نیروها، توجه و پیامدهای آن می‌پردازیم.

۳. آثار همه‌گیری بر نیروهای حافظ صلح

همه‌گیری کویید-۱۹، بر عملیات صلح و نیروهای حافظ صلح ملل متحد، مانند همه نهادهای دیگر آثار خود را در ابعاد مختلف نشان داده است که می‌توان به دو دسته کوتاه‌مدت و بلندمدت تقسیم کرد.

الف) آثار کوتاه مدت

در حالی که نیروهای حافظ صلح، معمولاً صدماتی را در حمله به خود تا حد مرگ متحمل می‌شوند، ولیکن کووید-۱۹، صدمه غیرعادی بر نیروهای حافظ صلح را افزایش داد. می‌دانیم بیشترین نیروهای حافظ صلح در آفریقا مشغول انجام مأموریت هستند. ویروس دیرتر از مناطق دیگر دنیا به آفریقا رسید و سپس در همین مناطق استقرار نیروها گسترش یافت. اولین موارد ابتلا در اواسط فوریه و سپس در ابتدای مارس ۲۰۲۰، مشخصاً از مسافران اروپا به این منطقه سرایت کرد. در آفریقا نهادهای شکننده خدمات اجتماعی، نظام‌های بهداشتی ضعیف و فقر گسترده وجود دارد، ولیکن نکته قابل توجه این است که تجربه قبلی مواجهه با ایبولا به توانمندی نیروها برای مقابله با بیماری‌های مسری کمک کرده است. به نسبت آنچه پیش‌بینی می‌شد، به نظر می‌رسد که نسبت به برخی از کشورهای دیگر، ابتلا و تلفات مردم در آفریقا، در عین مشکلات بیشتر آنان، کمتر بوده است. تلفات نیروهای حافظ صلح از بیماری کووید-۱۹ با اولین فوتی آنان، در ماه مه آغاز شد. در ماه ژولای، ۵۵۰ مورد ابتلا در میان نیروها گزارش و تعداد تلفات هم به ده نفر رسید. در ماه‌های بعد تلفات فزونی گرفت (Coleman, ۲۰۲۰).

همان‌طور که مطرح شد، نیروهای حافظ صلح، پیش از اعلام همه‌گیری کووید-۱۹، تجاربی نسبت به بیماری‌های مسری داشتند. در لیبیا در سال ۲۰۱۴ و کنگو در سال ۲۰۱۹، ایبولا شیوع داشت (Davies & Rushton, ۲۰۱۵)، در هائیتی، بیماری وبا در سطح وسیعی گسترش داشت؛ در آن موارد نیز، این دغدغه که نیروهای حافظ صلح، عامل سرایت بیشتر بیماری‌ها نباشند مطرح و البته اتهاماتی نیز وارد بود. بنابراین، در ابتدای امر علاوه بر آنکه سازمان ملل متحد در جستجوی حمایت از نیروهای حافظ صلح بود، ابتکاراتی برای اطمینان از آنکه آنان عامل شیوع بیشتر بیماری هم نشوند، لازم بود. بعد از آن برای مساعدت آنان به جامعه، بنا به شرایط جدید، وظایف زیر برای حافظان صلح در دوران کرونا بنا گذاشته شد (Gowan & Riis Andersen, ۲۰۲۰):

۱. حمایت از کارگزاران ملی در پاسخ به کرونا؛
۲. حمایت از کارکنان و نیروها برای استفاده از ظرفیت خود برای ادامه

وظایف محوله قبلی؛

۳. اطمینان از عدم ابتلای فرد عضو نیروها و عامل بودن برای شیوع بیماری؛

۴. استمرار کمک به افراد آسیب‌پذیر در جامعه محل خدمت.

در چنین شرایطی برای نیروها که دارای مأموریت مشخص و تعریف‌شده قبلی بودند، انتظارات جدیدی مطرح شد که مسئولیت فزاینده‌ای برای تسهیل و امنیت خدمات پایه‌ای مانند تأمین غذا و مایحتاج اولیه و حفظ نظم به عهده گیرند. همچنین از ابتکارات سازمان جهانی بهداشت و همچنین سازمان‌های غیردولتی پشتیبانی کنند.

همه‌گیری کارگزاران عملیات صلح را وادار کرد که بررسی و تأمل نسبت به تعدیل و تحدید درباره فعالیت آنان با عنایت به شرایط صورت گیرد؛ انجام برخی از وظایف نیروها نیز به تأخیر افتاد. انجام این وظایف نیاز و ارتباط نزدیک با مردم محلی داشتند که بر مبنای پیشنهادهای بهداشتی، رعایت فاصله اجتماعی ضروری است. برخی فعالیت‌ها نیز متقدم‌تر بودند. انجام وظایفی درباره افزایش آگاهی در مورد بیماری و راه‌های پیشگیری از ابتلا و کمک‌های پزشکی با رعایت فاصله اجتماعی، از آن جمله‌اند. درعین حال عملیات با کاهش نیرو و مواجهه و مقررات منع رفت‌وآمد هم به مشکلات اجرای وظایف عادی افزوده است.

با مدیریت کاهش آثار همه‌گیری بر فعالیت‌های نیروهای حافظ صلح، سازمان ملل متحد تمهیداتی را برای محدود کردن آنها عملی کرد؛ مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها برای اقدامات پشتیبانی، مدیریت محیط‌های آلوده و جلوگیری از انتشار ویروس، تدوین راهبرد برای کاهش آثار زیست‌محیطی عملیات صلح، ترسیم رهیافت برخورد و تعامل با مردم محلی، ارزیابی خطرات انسانی برای انجام هر عملیات جدید و چگونگی رعایت سیاست‌مدارای صفر برای اعمال غیرقابل قبول از آن جمله هستند که به منظور مدیریت بهتر دنبال شد (Dorussen, ۲۰۲۰).

البته رعایت سیاست‌ها و راهبردهای مدیریتی تنها می‌تواند احتمال کاهش صدمات را مشخص کند. نکته‌ای که تاکنون گزارش شده است، حاکی از آن است که این عملیات‌ها خود موجب ریشه شیوع بیماری نشده‌اند؛ زیرا این امر اهمیت

دارد. زمانی که در هائیتی نیروها در مورد شیوع وبا مسئول شناخته شدند، سازمان ملل متحد از پرداخت غرامت به قربانیان و با خودداری کرد.^(۴) اولین موضوع پیش رو آن بود که نیروها به عاملان شیوع بیماری تبدیل نشده و به این چهره شناخته نشوند؛ زیرا این امر به مشروعیت آنان در جامعه محل خدمت صدمه می‌زند. از این رو جابه‌جایی در سطح داخلی و خارجی برای کاهش انتقال از طرف ورودی‌های جدید متوقف شد. بر مبنای شرایط، انجام وظایفی که نیاز به تماس و رویارویی داشت نیز تعدیل شد. اصل فاصله‌گذاری اجتماعی برای انجام وظایف، دستور کار شد.

برای حفظ نیروها و کاهش امکان شیوع، یکی از این ابتکارات، قطع جابه‌جایی نیروها تا پایان ژوئن ۲۰۲۰ بود. همچنین به‌طور مرتب راهنماهایی تدوین و برای اجرا ارسال می‌شد. در مدت زمان کوتاهی طرح‌ها و فعالیت‌های دبیرخانه، مراکز خدمات منطقه‌ای و هیئت‌های حفظ صلح برای انجام فعالیت‌های مطابق شرایط تطبیق یافتند و فقط برای انجام وظایف مهم مأموریت پیدا کردند. در جایی که امکان داشت از طریق دورکاری پیشنهاد انجام وظایف داده شد. اکثریت موارد مربوط تطابق یافتند، تعدیل و تطابق فقط شامل وظایف نبود، بلکه تصمیمات اساسی برای تشکیل نیروها و پشتیبانی آنان نیز تأثیر گذاشت.

در کل برای نظام ملل متحد نیز این تعدیل و تطابق ضروری بود؛ مؤسسات و کارگزاری‌های ملل متحد که با محدودیت‌های سفر برای کارکنان خود برای انجام وظایفشان مواجه شده بودند از نیروهای حافظ صلح کمک گرفتند. کارگزاری‌ها درخواست مساعدت به خدمات پزشکی، حمایت برای انجام وظایف، توزیع امکانات و کمک‌های بهداشتی و دیگر فعالیت‌ها را داشتند. در این زمینه از درس‌های آموخته خود حتی در کوتاه مدت استفاده کردند (Coleman, ۲۰۲۰). ارتباط با سازمان‌های منطقه‌ای؛ مانند اتحادیه آفریقا، اتحادیه اروپا و سازمان امنیت و همکاری اروپا برقرار شد. نکته دیگر آنکه، درخواست اولیه برای محدود کردن جابه‌جایی نیروهای سازمان ملل متحد، در همه‌گیری، نخستین بار از طرف دولت میزبان آمد. در سوم مارس ۲۰۲۰، نامه‌ای از فرمانده افراد مستقر در جنوب به

رئیس هیئت ارسال کرد که جابه‌جایی نیروها به تعویق افتد. به همین منظور، دولت‌های کامبوج، چین، فرانسه، آلمان، هند، ایتالیا، نپال، کره جنوبی و تایلند شریک در عملیات جنوب سودان، این درخواست را اجابت کردند (Coleman, ۲۰۲۰). رضایت دولت میزبان، همواره عنصری مهم در عملیات صلح از زمان جنگ سرد بوده است. از نظر «داک هامر شولد»، رضایت، اصل اساسی در اجرای عملیات بود؛ بنابراین هم اصول و هم عمل‌گرایی برای رعایت درخواست دولت سودان در این زمینه مهم بود.

این امر در سودان هم پیشینه دارد. در سال ۲۰۰۵، این دولت نگران شیوع ایدز بود و تقاضای غربال‌گری نیروها را قبل از اعزام داشت. البته در آن زمان دولت سودان متهم بود که از گروه‌های شبه‌نظامی درگیر جنایات نسبت به مردم عادی حمایت می‌کند. به‌زعم محققان این تصمیم بیشتر جنبه سیاسی داشته است. تجربه دیگری نیز در کنگو در سال ۲۰۱۳ وجود داشت که دولت بی‌طرفی نیروها را مورد سؤال قرار داده بود. معمولاً رضایت دولت میزبان خارج از حفظ وضعیت خود نمی‌تواند باشد؛ بنابراین همواره درخواست‌ها ماهیت بی‌طرفی را ندارند. نکته قابل تأمل دیگر، میزان اعتماد مردم محلی نسبت به نیروهای سازمان ملل متحد است. در سودان مردم نسبت به چهار مورد ابتلای نیروها عکس‌العمل نشان دادند. خصومت پنهان مردم با این نیروها به بهانه شیوع کویود-۱۹، احتمال بیشتری چالش‌هایی نسبت به فعالیت آنان را فراهم می‌کرد. کوشش بر این است که با تمهیدات و راهنماها که به‌طور مرتب برای آنان تدوین می‌شود در جهت افزایش مشروعیت آنان کوشش به‌عمل آید (Coleman, ۲۰۲۰).

ب) آثار بلندمدت

در باره آثار بلندمدت همه‌گیری بر نیروها نیز عواملی چند مورد توجه قرار گرفته که می‌توان به آنها چنین اشاره کرد: عمده‌ترین معضل، مواجهه با کساد و مشکلات جهانی در حفظ و تأمین بودجه نیروها می‌باشد که اثر مهم بر ادامه فعالیت آنان دارد. به‌طور معمول هر مورد از عملیات اجرایی، امکانات مالی مقتضی را طلب می‌کند. مسائل مالی به‌طور اساسی برای فراهم کردن زمینه اولیه برای

تأسیس هر عملیات و برای تصمیم‌گیری‌های بعدی برای آن بسیار مهم است. هر دو مورد در ارتباط با همه‌گیری کووید-۱۹ قابل تأمل است؛ زیرا محدودیت‌های مالی ناشی از شرایط همه‌گیری برای تأمین‌کنندگان مالی آنان دغدغه برای اجرای این عملیات را به وجود آورده است.

البته این توضیح لازم است که پیش از این بحران نیز، عملیات صلح شاهد کاهش بودجه برای فعالیت خود بود (Wasim, ۲۰۱۹). بین سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۹، بیست و یک درصد از بودجه معمول برای آنان کاهش یافته بود (Coleman, ۲۰۲۰). این امر به پایان مأموریت عملیات در لیبیا، ساحل عاج و هائیتی انجامید. در این سال‌ها فشار دائم از طرف تأمین‌کنندگان مالی این عملیات وجود داشت. ایالات متحده آمریکا که تأمین‌کننده ۲۸ درصد از هزینه این عملیات بود، به‌ویژه در زمان «دونالد ترامپ»، هدایت برای کاهش بودجه عملیات را به عهده داشت (Albright et al., ۲۰۲۱). اثر کوتاه‌مدت این کاهش بودجه به روی عملیات صلح مبهم است. به هر حال هیئت‌ها برای تطابق با شرایط همه‌گیری؛ به‌طور مثال هزینه‌های بهداشتی و ضدعفونی و غیره، نیازمند افزایش بودجه هستند. برخی از موارد درون بودجه حاضر آنان قابل حل است، ولیکن در مواردی باید که بودجه خاص در نظر گرفته شود (UN DOC A/۷۳/۷۷۶). درعین حال بودجه برخی از مواردی که به علت شرایط قابل انجام نبودند، قابل تعمیم به موارد دیگر هست. ولیکن به‌رحال با کاهش بودجه، اجرای عملیات مشکل‌تر است. در مقرّ سازمان ملل متحد، به‌ویژه با سیاست‌های زمان ترامپ ایالات متحده آمریکا، مباحث مربوط به بودجه سازمان، به‌طورکلی در این سازمان تأثیرگذار بوده است.

در دهه ۱۹۹۰، آمریکا از پرداخت قدرالسهم گسترده خود به سازمان ملل متحد امتناع کرد و بحران مالی سازمان پیش آمد. در سال ۲۰۲۰ هم پرداخت آرام‌آرام این کشور، بحران مالی درون ملل متحد ایجاد کرده است که نکته مهم درباره درک شرایط و انجام وظایف نیروهای حافظ صلح در دوران همه‌گیری، همین محدودیت مضاعفی است که این نیروها از نظر مالی از تصمیمات ریاست جمهوری دونالد ترامپ تحمل می‌کنند. بر مبنای نظام توزیع بودجه سازمان ملل

متحد که بر پایه GDP کشورها استوار است، آمریکا، ۲۸ درصد هزینه‌های عملیات صلح را تأمین می‌کرد، بعد از آن دولت چین با ۱۵ درصد است (Wasim, ۲۰۱۹). ترامپ تصمیم به تعویق انداختن و کاهش میزان بودجه به حد ۲۵ درصد گرفت. با جمع برخی پرداخت‌های به‌موقع، کشورهای تأمین‌کننده نیروهای حافظ، پاکستان، هند، رواندا، اتیوپی، بنگلادش نیز دچار کمبود بودجه برای پرداخت‌های خود شدند (de Coning, ۲۰۲۱, p. ۲۱۳). ایالات متحده آمریکا از نقش خود در شورای امنیت و همچنین کمیته پنجم مجمع عمومی استفاده و در کاهش هزینه‌های حفظ صلح برای اتمام برخی عملیات، محدود ساختن تعداد نیروها و تعدیل وظایف آنان قدم برداشت. آثار این تصمیمات تا دوره‌های بعدی ریاست جمهوری هم ادامه خواهد داشت. با این محدودیت‌های از قبل، با شروع همه‌گیری، عملیات صلح دچار به‌هم‌ریختگی بیشتر شد.

نکته این است که کشورهای جهان، از جمله کشورهای بزرگ هم در این همه‌گیری، از جمله در اروپا، مشکلات اقتصادی داشته و شاهد کاهش درآمدها با توجه به افزایش بودجه‌های مقابله با بیماری و رکود اقتصادی خود می‌باشند. حتی در صورت تمایل به پرداخت هزینه و مشارکت در این عملیات محتمل است، توانایی انجام آن را نداشته باشند. در نتیجه احتمال کاهش تعداد نیروها، محدود کردن مأموریت و حرکت به طرف پایان دادن به برخی از عملیات و عدم تصویب عملیات جدید و توسل به راه‌ها و ابزار دیگر مدیریت تعارض وجود دارد. این نظر وجود دارد که با عنایت به واقعیات، دوران عملیات بزرگ (چندوجهی مانند نمونه‌های قبل) گذشته است. البته این امر از قبل هم وجود داشت. منتهی بحران همه‌گیری کویید-۱۹ احتمالاً آن را محقق خواهد کرد. در کنار موضوع عدم علاقه‌مندی و توانمندی اقتصادی دولت‌های غربی به تأمین مادی این نیروها، می‌باید توجه و تمایل دولت چین به این عملیات و گسترش نفوذ خود را مورد توجه قرار داد که قابل تحلیل است.

چین از قبل علاقه‌مندی و خواسته خود را به افزایش سهم در این عملیات از دو درصد در سال ۲۰۰۱ به پانزده درصد در سال ۲۰۲۰، اعلام کرده بود (He,)

۲۰۱۹). در حال حاضر هم دومین کشور تأمین‌کننده این عملیات در سطح جهان و همچنین در میان پنج کشور عضو دائم شورای امنیت می‌باشد. همین امر شاهدهی بر تفوق چین در این زمینه در عرصه سازمان ملل متحد است. طبیعی است که این تفوق مالی و مشارکت آثار چندوجهی بر ماهیت وظایف نیروها، به‌ویژه در بخش مدنی و انجام مأموریت‌های حقوق بشری_سیاسی آنان تأثیر دارد.

از منظر مالی، چالش نیروهای حافظ صلح فقط تأمین بودجه انجام مأموریت به‌طورکلی نیست، قبل از همه‌گیری هم موارد اعتراضاتی از طرف نیروهای اداری و عدم بهره‌مندی از امکانات مقتضی برای آنان وجود داشت. نیروهای بخش اداری و مدنی با کاهش تعداد، از بین رفتن پست‌ها، روبه‌رو بودند. همواره بحران‌ها، چالش‌ها را نمایان‌تر می‌کند. با توجه به برخط شدن برخی از فعالیت‌ها و عدم امکان فعالیت حضوری، برخی از پست‌ها عملاً در معرض از بین رفتن می‌باشند. از دست دادن شغل خود به چالش این نیروها تبدیل شده است.

نکاتی که برای آینده این نیروها در شرایط جدید وجود دارد را می‌توان چنین مطرح کرد:

با عنایت به آنکه دولت‌های تأمین‌کننده با مشکلات بودجه روبرو هستند، منابع مالی در دست را نیز برای امور دیگری غیر از عملیات صلح اختصاص دهند و حمایت مالی از این نیروها دچار خدشه شود. سابقه قبلی در بحران مالی ۲۰۰۹-۲۰۰۸، در این باره این چنین بود که دولت‌های آسیب‌دیده از بحران مالی، بلافاصله بودجه نیروها را قطع نکردند، ولیکن کم‌کم نسبت به کاهش آن اقدام کردند. بنا بر همین تجربه در بلندمدت نیروهای حافظ صلح محدودیت‌های مالی را برای انجام مأموریت‌های خود خواهند داشت. همین محدودیت‌های مالی ناشی از شرایط همه‌گیری در سطح جهانی بر فعالیت آنان اثر خواهد داشت.

فرجام سخن

مدارک و شواهد بسیار زیادی از تأثیر انجام عملیات صلح در کشورها در محدود کردن خشونت‌های مسلحانه، کاهش جنایات علیه مردم عادی از طرف کارگزاران دولتی، تحدید مخاصمات قومی و همچنین کاهش خطر بازگشت مخاصمه وجود

دارد. بنابراین حمایت و ادامه این عملیات به‌طور کلی در دستور کار سازمان ملل متحد وجود دارد، ولیکن اجرای عملیات در شرایط بحران، مانند همه‌گیری نیازمند بررسی همه‌جانبه است. در پیش هم مطرح شد که یکی از انتقادات به این نیروها، کمک به ثبات دولت‌هایی است که ماهیت دموکراتیک ندارند. در شرایط عادی احتمال آنکه نیروها به‌طور غیرارادی، نقشی در ثبات حکومت‌های غیر دموکراتیک هم داشته باشند، وجود دارد. بنابراین در دوران همه‌گیری نیز با توجه به مشکلات موجود این امر وجود دارد. همکاری نظامی با دولت مستقر و اقدام علیه گروه‌های مخالف ممکن است که موجب نگاه و انتقام مردمی که در مقابله با حکومت هستند گردد. در برخی نقاط آفریقای مرکزی، مالی، بورکینافاسو و اتیوپی، در سال ۲۰۲۰ خشونت افزایش پیدا کرد. درحالی‌که این نیروها عملاً نمی‌توانند برخی از وظایف خود را انجام دهند، خشونت گسترش و نیروها در پی ثبات باشند که مورد درخواست بخشی از مردم نباشد. گذشته از آن در همین ایام علاوه بر مشکلات همه‌گیری، محدودیت‌های قبلی مالی، کشورهای تأمین‌کننده مالی و انسانی، فشار مضاعف به آنان وارد کرده است. همه‌گیری شرایط جدیدی را برای انجام وظایف نیروهای حافظ صلح پدید آورده است. بر مبنای نظریه پیچیدگی، باید تطبیق برای ادامه فعالیت این نیروها صورت گیرد. در پی آن توانمندی برای تغییر مبتنی بر اصول انجام گیرد. درعین‌حال هویت نیروها حفظ شود. حفظ هویت آنان به‌عنوان یکی از نهادهای تأسیس یافته و مشهود حکمرانی جهانی و همکاری بین‌المللی برای سازمان ملل متحد بسیار مهم است. بر اساس نظریه پیچیدگی (Walby, 2007) شورای امنیت ممکن است به‌جای عملیات هزینه‌بر و بزرگ حفظ صلح، از ابزارهای دیگر میانجیگری، اعزام هیئت‌های سیاسی، تحریم، صلح‌سازی، کمک‌های بشردوستانه، استفاده و سعی کند که بحران‌ها را مدیریت کند. درعین‌حال از ظرفیت سازمان‌های منطقه‌ای برای هماهنگی‌ها استفاده نماید. با عنایت به همه‌مواردی که مطرح شد، چنانچه اختلاف بین قدرت‌های بزرگ و دیگر کشورهایی که علایق در زمینه این نیروها دارند، در مورد دستور وظایف این نیروها نباشد، سه سناریو در آینده محتمل است:

۱. شورای امنیت درخواست کند که نیروهای فعلی بحران‌های ناشی از بیماری کویود-۱۹ را با منابع حاضر مدیریت نمایند.
 ۲. شورای امنیت هیچ هیئت جدیدی را تصویب نکند.
 ۳. شورای امنیت در صورت نیاز به عملیات جدید در سطح محدودی نسبت به تشکیل آن اقدام کند و حرکت از طرف تشکیل نیروهای بزرگ چندوجهی با وظایف نظامی و مدنی به تنوعی از عملیات صلح کوچک‌تر صورت گیرد.
 ۴. از ظرفیت سازمان‌های منطقه‌ای کمک بگیرد.
- با عنایت به آنکه وظیفه اصلی تشکیل و تحول در مأموریت این نیروها در دست شورای امنیت است، اختلاف و یا همکاری ایالات متحده آمریکا و چین، در این امر بر فعالیت شورای امنیت و تصمیم‌گیری‌های مربوط اثرگذار می‌باشد. یک امکان بسیار مهم در دنیای حاضر که به‌ویژه در شرایط همه‌گیری ظرفیت خود را برای حفظ حکمرانی جهانی نشان داده است، بهره‌مندی از دنیای دیجیتال است. راه‌حل مناسبی که برای مقاومت و تطبیق با شرایط با استفاده از عوامل دیجیتال برای انجام برخی از وظایف تجربه شده است و در عمل به کاهش هزینه‌ها هم کمک کرده است. البته به شرطی که در عرصه‌های خدمت این نیروها زیر ساخت‌های مناسب برای بهره‌مندی وجود داشته باشد تا انجام وظایف نیز تا حد امکان فراهم آید. برخی وظایف امکان ارتباط رودررو را می‌طلبد که برای پیشگیری از بیماری تجویز نمی‌شود.
- درنهایت می‌توان بیان کرد که همه‌گیری کویود-۱۹، آثار و عواقب خود را در تمامی جنبه‌های حیات بشری داشته است و رفع آنها نیز نه در گرو گذشت زمانی کوتاه، بلکه بنا بر واقعیات طولانی خواهد بود. نابرابری در تمام زمینه‌ها که از قبل در جهان به اشکال متفاوت وجود داشت، بیشتر نمایان و آن را تعمیق بخشیده است. در زمینه عملیات صلح و نیروهای حافظ صلح، آثار آن قابل توجه و با داشتن اطلاعات و وثیق‌تر بیشتر می‌تواند تحلیل گردد. هدف عملیات صلح، آنچه از همان تفکر لیبرالی بنیان شکل‌گیری آن برمی‌آید، صلح پایدار است. به نظر می‌رسد که این هدف مورد چالش قرار گرفته است و با عنایت به محدودیت‌های فراهم شده

حداقل در کوتاه‌مدت صلح مثبت پایدار به خطر افتاده است. حال چگونه نیروهای حافظ صلح با امکانات در دست، توان حفظ دستاوردهای کم‌وبیش خود را در جهان کنونی دارند و یا با تطبیق مناسب آن را حفظ خواهند کرد، نیازمند زمان بیشتر است. نیروهای حافظ صلح ملل متحد که به کلاه آبی‌ها مشهور هستند و تصاویر آنان برای ارائه فعالیت‌های ثمربخش سازمان ملل تبلیغ می‌شود، بخشی از هویت سازمان و سمبل آن می‌باشند، در کنار مردم جهان از همه‌گیری کووید-۱۹ متأثر شده‌اند. تاریخ بشریت حاکی از گذر انسان از بحران‌هاست. در نهایت بشریت راهی برای غلبه بر کرونا خواهد یافت. مشکل، برقراری صلح در مخاصمات است؛ صلحی که حافظان صلح قادر باشند پایداری آن را حفظ کنند، صلحی که نیل به آن در جهان نابرابر مورد پرسش است.

پی‌نوشت‌ها

۱. قطعنامه ۱۳۲۵ شورای امنیت ملل متحد با عنوان «زنان، صلح و امنیت بین‌المللی» در ۲۰ اکتبر سال ۲۰۰۰ تصویب شد. در بند ۵ بخش اجرایی آن، به تمایل شورا جهت لحاظ نگارش جنسیتی در عملیات صلح اشاره شده و از دبیرکل می‌خواهد که هر جایی که مقتضی است، از زنان در واحدهای عملیات عرصه‌ای حفظ صلح بهره ببرد.
۲. برای نگاهی به این مفهوم در سیاست جهانی، نگاه کنید به Bourbeau, ۲۰۱۸.
۳. اختلافات میان کشورهای عضو شورای امنیت، مانند بین آمریکا و چین بر سر ذکر نام سازمان بهداشت جهانی در قطعنامه بدلیل سیاست وقت دولت ترامپ علیه آن، یا بین روسیه و آفریقای جنوبی بر سر تحریم‌ها و توجه به آثار اقتصادی همه‌گیری و صلاحیت شورا در بررسی آن، صدور قطعنامه را چند ماه به تعویق انداخت.
۴. جهت اطلاع بیشتر، مراجعه فرمایید به زمانی و صدیقیان کاشانی، ۱۳۹۲.

منابع

- رمضانی قوام آبادی، محمد حسین. (۱۳۹۹). بیماری همه‌گیر کرونا و صلح و امنیت بین‌المللی. فصلنامه تحقیقات حقوقی، ۲۳(ویژه نامه حقوق و کرونا)، ۱۸۱-۲۰۰. doi: ۱۰,۲۲۰۳۴/jlr.۲۰۲۰,۱۸۵۱۲۹,۱۶۶۰
- زمانی، سید قاسم، و صدیقیان کاشانی، منصوره. (۱۳۹۲). قربانیان صلح: مسئولیت سازمان ملل و سازوکارهای جبران خسارت. فصلنامه سازماندهی بین‌المللی، ۱(۱)، ۱۳۹-۱۷۲.
- مصفا، نسرين. (۱۳۸۸). تحکیم صلح ملل متحد؛ چالش‌های پیش رو. فصلنامه سیاست، ۳۹(۴)، -.
- مصفا، نسرين (۱۳۷۰). تحول مفهوم حفظ صلح. سیاست خارجی، ۵(۲)، ۳۸۵-۳۶۳.
- Adhanom Ghebreyesus, T. (۱۱ March ۲۰۲۰). *WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19*. Geneva. Available at: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>.
- Albright, M.K. Negroponte, J.D. & Pickering, T. (۲۰۲۱). The United States Must Pay the United Nations What It Owes. *Foreign Policy*, (۲۹ March). Available at: <https://foreignpolicy.com/۲۰۲۱/۰۳/۲۹/the-united-states-must-pay-the-united-nations-what-it-owes/>.
- Bellamy, A.J. & Williams, P.D. (eds) (۲۰۱۳). *Providing Peacekeepers: The Politics, Challenges, and Future of United Nations Peacekeeping Contributions*. ۱st ed. Oxford, U.K: Oxford University Press.
- Bourbeau, P. (۲۰۱۸). *On Resilience: Genealogy, Logics, and World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:۱۰,۱۰۱۷/۹۷۸۱۱۰۸۳۴۹۰۱۷
- Coleman, K.P. (۲۰۲۰). COVID-۱۹ AND UN PEACEKEEPING: POSING EXISTING GLOBAL GOVERNANCE QUESTIONS WITH NEW URGENCY. In: *Global Governance in the Age of COVID*. Available at: <https://wccias.northwestern.edu/covid-19-research/covid19-and-un-peacekeeping-posing-existing-global-governance-questions-with-new-urgency.html>
- Coleman, K.P. (۲۰۲۰). Downsizing in UN Peacekeeping: The Impact on Civilian Peacekeepers and the Missions Employing Them. *International Peacekeeping* ۲۷(۵): ۷۰۳-۷۳۱. DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۳۵۳۳۳۱۲.۲۰۲۰,۱۷۹۳۳۲۸.
- Davies, S.E. & Rushton, S. (۲۰۱۵). *Healing or Harming? United Nations Peacekeeping and Health*. March. New

- York: International Peace Institute.
- de Coning, C. (۲۰۲۱). The future of UN peace operations: Principled adaptation through phases of contraction, moderation, and renewal. *Contemporary Security Policy* ۴۲(۲): ۲۱۱-۲۲۴. DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۳۵۲۳۲۶۰,۲۰۲۱,۱۸۹۴۰۲۱.
- de Coning, C. & Peter, M. (eds) (۲۰۱۹). *United Nations Peace Operations in a Changing Global Order*. ۱st ed. ۲۰۱۹. Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan. DOI: ۱۰,۱۰۰۷/۹۷۸-۳-۳۱۹-۹۹۱۰۶-۱.
- Dorussen, H. (۲۰۱۴). Peacekeeping Works, or Does It? *Peace Economics, Peace Science and Public Policy* ۲۰(۴): ۵۲۷-۵۳۷. DOI: ۱۰,۱۵۱۵/peps-۲۰۱۴-۰۰۳۹.
- Dorussen, H. (۲۰۲۰). Peacekeeping after Covid-۱۹. *Peace Economics, Peace Science and Public Policy* ۲۶(۳): ۲۰۲۰۰۲۲. DOI: ۱۰,۱۵۱۵/peps-۲۰۲۰-۰۰۲۲.
- Eslava, L., Fakhri, M., Nesiha, V., et al. (۲۰۱۷). *Bandung, Global History, and International Law: Critical Past and Pending Futures*. Available at: <http://catalogue.library.qmul.ac.uk/uhtbin/ezproxy.pl?url=http://dx.doi.org/۱۰,۱۰۱۷/۹۷۸۱۳۱۶۴۱۴۸۸> (accessed ۱۳ April ۲۰۲۱).
- Fox, J. (۲۰۲۱). How Covid's Toll Compares With Other Things That Kill Us. *Bloomberg Opinion*, (۱ March). Available at: <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/۲۰۲۱-۰۳-۰۱/covid-۱۹-s-death-toll-compared-to-other-things-that-kill-us>.
- Getachew, A. (۲۰۲۰). *Worldmaking After Empire: The Rise and Fall of Self-Determination*. Princeton: Princeton University Press.
- General Assembly resolution ۲۷۰ (۷۴th session, ۲۰۲۰), Global solidarity to fight the coronavirus disease ۲۰۱۹ (COVID-۱۹) (۲ April ۲۰۲۰). available from: <https://undocs.org/en/A/RES/۷۴/۲۷۰>
- Gowan, R. & Riis Andersen, L. (۲۰۲۰). *Peacekeeping in the shadow of Covid- ۱۹ era*. DIIS POLICY BRIEF, Policy Brief, ۱۲ June. Danish Institute for International Studies. Available at: <https://www.diis.dk/en/research/peacekeeping-in-the-shadow-of-covid-۱۹-era#.XutkgLSڤnyA.twitter>.
- He, Y. (۲۰۱۹). China Rising and Its Changing Policy on UN Peacekeeping. In: de Coning, C. & Peter, M. (eds) *United Nations Peace Operations in a Changing Global Order*. ۱st ed. ۲۰۱۹. Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan, pp. ۲۵۳-۲۷۶. DOI: ۱۰,۱۰۰۷/۹۷۸-۳-۳۱۹-۹۹۱۰۶-۱.
- Howard, L.M. (۲۰۱۹). *Power in Peacekeeping*. Cambridge, United Kingdom ; New York, NY: Cambridge University Press.
- Kadelbach, S. (۲۰۱۲). Interpretation of the Charter. In: Simma, B., Mosler, H., Paulus, A., et al. (eds) *The Charter of the United Nations: A Commentary*. Third edition. Oxford commentaries on international law. Oxford: Oxford University Press.
- Lewis, S.L. & Stolte, C. (۲۰۱۹). Other Bandungs: Afro-Asian Internationalisms in the Early Cold War. *Journal of World History* ۳۰(۱-۲): ۱-۱۹. DOI: ۱۰,۱۳۵۳/jwh.۲۰۱۹,۰۰۱۱.
- O'Malley, A. (۲۰۱۸). *The Diplomacy of Decolonisation: America, Britain and the United Nations during the Congo Crisis ۱۹۶۰-۱۹۶۴*. Key studies in diplomacy. Manchester: Manchester University Press.
- Peacebuilding Commission (۲۰۲۱) *Outlining ۲۰۲۱ Priorities, Peacebuilding Commission Chair Cites Focus on Africa, Support for COVID- ۱۹ Recovery Efforts in Conflict-Affected Countries*. PBC/۱۳۹, ۳ February. General Assembly.
- Report of the Panel on United Nations Peace Operations (A/۵۵/۳۰۵ - S/۲۰۰۰/۸۰۹) (n.d.).
- Sambanis, N. & Doyle, M.W. (۲۰۰۷). No Easy Choices: Estimating the Effects of United Nations Peacekeeping (Response to King and Zeng). *International Studies Quarterly* ۵۱(۱): ۲۱۷-۲۲۶. DOI: ۱۰,۱۱۱۱/j.۱۴۶۸-۲۴۷۸,۲۰۰۷,۰۰۴۴۷.x.

- Simma, B., Mosler, H., Paulus, A., et al. (eds) (۲۰۱۲). *The Charter of the United Nations: A Commentary*. Third edition. Oxford commentaries on international law. Oxford: Oxford University Press.
- Sinclair, G.F. (۲۰۱۷). *To Reform the World: International Organizations and the Making of Modern States*. First edition. The history and theory of international law. New York: Oxford University Press.
- The Economist (۲۰۲۰). How covid-۱۹ gave peace a chance, and nobody took it. *The Economist*, (۵ March). Available at: <https://www.economist.com/international/۲۰۲۰/۰۵/۰۵/how-covid-۱۹-gave-peace-a-chance-and-nobody-took-it>.
- Security Council resolution ۲۱۰۰ (۲۰۱۳), establishment of the UN Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA), S/RES/۲۱۰۰ (۲۵ May ۲۰۱۳). available from: <https://digitallibrary.un.org/record/۷۴۸۴۲۹?ln=en>.
- Security Council resolution ۲۵۱۸ (۲۰۲۰), United Nations peacekeeping operations, S/RES/۲۵۱۸ (۳۰ March ۲۰۲۰). available from: <https://digitallibrary.un.org/record/۳۸۵۶۳۹۸?ln=en>.
- Tudor, M. (۲۰۲۱). Reputation on the (green) line: revisiting the ‘Plaza moment’ in United Nations peacekeeping practice, ۱۹۶۴–۱۹۶۶. *Journal of Global History*: ۱–۱۹. DOI: ۱۰,۱۰۱۷/S۱۷۴۰۰۲۲۸۲۱۰۰۰۰۴۸.
- UN General Assembly (۲۰۲۰). *General Assembly Adopts Omnibus Resolution Calling for Holistic COVID-۱۹ Response, among ۳ Passed on Global Health Threats, Malaria*. GA/۱۲۲۶۲, (۱۱ September). UN General Assembly.
- UN News (۲۰۱۶). UN’s Ban apologizes to people of Haiti, outlines new plan to fight cholera epidemic and help communities. (۱ December). Available at: <https://news.un.org/en/story/۲۰۱۶/۱۲/۵۴۶۷۳۲-uns-ban-apologizes-people-haiti-outlines-new-plan-fight-cholera-epidemic-and>.
- UN News (۲۰۲۰). UN Secretary-General Calls for Global Ceasefire to Focus on Ending the COVID-۱۹ Pandemic. Available at: <https://www.un.org/en/academic-impact/un-secretary-general-calls-global-ceasefire-focus-ending-covid-۱۹-pandemic>.
- United Nations (۱۹۴۵). *Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice*. United Nations. Available at: <https://www.un.org/en/about-us/un-chart...>
- United Nations (۲۰۰۸). *۶۰ Years of United Nations Peacekeeping*. Available at: <https://www.un.org/en/events/peacekeepersday/۲۰۰۸/۶۰years.shtml>.
- United Nations (۲۰۲۰). *United Nations Comprehensive Response to COVID-۱۹: Saving Lives, Protecting Societies, Recovering Better*. (۲۵ June). Available at: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_comprehensive_response_to_covid-۱۹_june_۲۰۲۰.pdf.
- United Nations Peacekeeping (۲۰۲۰). *۲۰ YEARS OF WOMEN, PEACE AND SECURITY*. Available at: <https://www.un.org/en/chronicle/article/armed-conflict-and-women-۱۰-years-security-council-resolution-۱۳۲۵>.
- United Nations Peacekeeping (n.d.). *WHERE WE OPERATE*. United Nations Peacekeeping. Available at: <https://peacekeeping.un.org/en/where-we-operate>.
- von Billerbeck, S.B.K. (۲۰۱۷). UN Peace Operations and Conflicting Legitimacies. *Journal of Intervention and Statebuilding* ۱۱(۳): ۲۸۶–۳۰۵. DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۷۵۰۲۹۷۷,۲۰۱۷,۱۳۵۳۷۵۱.
- Wainer, D. (۲۰۲۰). U.S.-China Virus Feud Undercuts UN Bid for Cease-fire Resolution. *Bloomberg*, (۱ May). Available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/۲۰۲۰-۰۵-۰۱/u-s-china-virus-feud-undermines-un-bid-for-ceasefire-resolution>.
- Wasim, Mir. (۲۰۱۹). *Financing UN Peacekeeping: Avoiding another Crisis*. The International Peace Institute: New York. Available at: <https://www.ipinst.org/۲۰۱۹/۰۴/financing-un-peacekeeping-avoiding-another-crisis>
- Wiseman, H. (۱۹۸۳a). *Peacekeeping, Appraisals and Proposals*. New York: New York : Pergamon Press.

- Wiseman, H. (۱۹۸۳b). Peacekeeping: the dynamics of future development. In: Wiseman H (ed.) *Peacekeeping, Appraisals and Proposals*. New York: Pergamon Press, p. ۳۴۹.
- World Health Organization (ed.) (۲۰۱۶). *International Health Regulations (۲۰۰۵)*. Third edition. Geneva, Switzerland: World Health Organization.